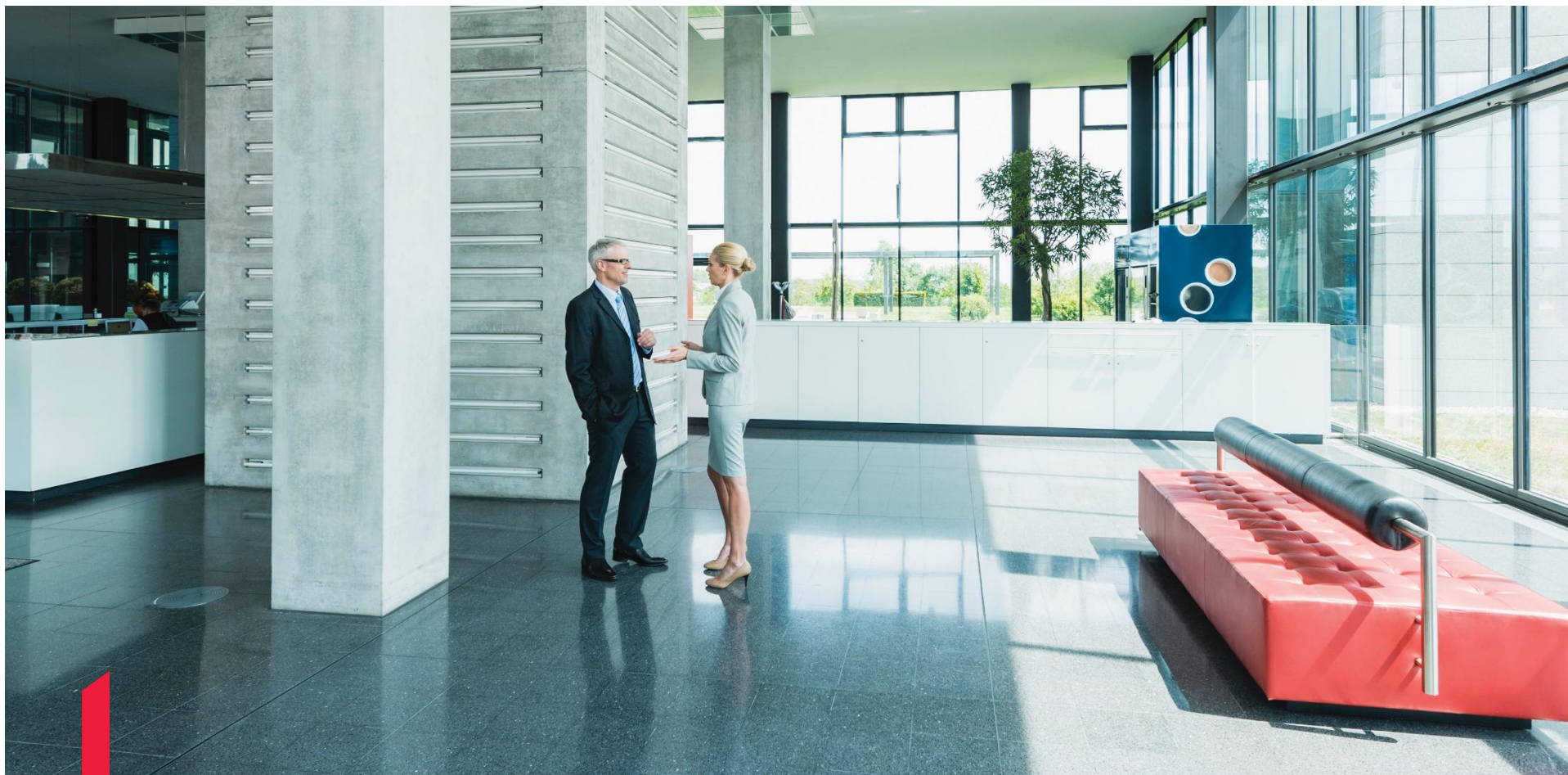

ACCOUNTANTSVERSLAG 2015- concept d.d. 12 april 2016

GEMEENTE STICHTSE VECHT

P 1 | donderdag 21 april 2016

CONCEPT

ACCOUNTANTSVERSLAG 2015

Aan de raad van de Gemeente Stichtse Vecht
Postbus 1212
3600 BE MAARSSSEN

Wognum, **XX** april 2016

Kenmerk:

Geachte leden van de raad,

Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging, d.d. 22 oktober 2015, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2015 van uw gemeente. Dit verslag bevat onze belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening 2015.

Met dit verslag willen wij u zo goed mogelijk informeren en ondersteunen in de uitoefening van uw controlerende taak. De onderwerpen, die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening. De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2015.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijk wethouder, de heer Balemans. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,
BDO Audit & Assurance B.V.

H.J.C. Bot RA

INHOUDSOPGAVE

1	DASHBOARD ACCOUNTANTS- CONTROLE		4
2	STREKKING CONTROLE- VERKLARING	2.1 Strekking controleverklaring 2.2 Overzicht controleverschillen 2.3 Totstandkoming jaarrekening	7 8 9
3	TOP 5 AANDACHTSPUNTEN		11
4	TRANSITIE IN HET SOCIAAL DOMEIN	4.1 Landelijke ontwikkelingen 4.2 Bevindingen Gemeente Stichtse Vecht 4.3 Conclusie	14 15 18
5	AUTOMATISERING	5.1 Algemeen 5.2 Logische toegangsbeveiliging 5.3 Wijzigingsbeheer 5.4 Continuïteit	20 21 23 24
6	UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN	6.1 Resultaat 2015 6.2 Uw financiële positie vergeleken	26 27
7	BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN 2015	7.1 Rechtmatigheid aanbestedingen 7.2 Rechtmatigheid subsidieverstrekking 7.3 Grondexploitatie 7.4 Materiële vaste activa 7.5 Voorzieningen 7.6 Belastingen 7.7 Rechtmatigheid	32 33 34 35 36 37 38
	BIJLAGEN	A. Bevindingen SiSa bijlage B. Onze controle	41 43

1. DASHBOARD ACCOUNTANTSCONTROLE

1. DASHBOARD ACCOUNTANTSCONTROLE

Ons oordeel	Top 5 aandachtspunten voor 2016	Belangrijkste bevindingen 2015										
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strekking controleverklaring (ONDERHANDEN). ▪ De belangrijkste fouten en onzekerheden hebben betrekking op: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorg Jeugd en WMO: maximaal € 8,5 miljoen, waarvan € 4,2 subsidieverstrekking aan Jeugd ▪ Controleverklaringen WMO huishoudelijke hulp: bijna € 3 miljoen ▪ PGB's: maximaal € 1,8 miljoen onzeker ▪ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage. ▪ De samenwerking is constructief en plezierig verlopen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doorontwikkeling interne beheersing in het Sociaal Domein 2. Formaliseren beheer IT- systemen (met name logische toegangsbeveiliging) 3. Preventieve maatregelen aanbestedingen 4. Meer risicogerichte verbijzonderde interne controles (inzake decentralisaties) 5. Versterken zelfcontrolerend vermogen jaarrekeningproces 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Financiële positie Gemeente Stichtse Vecht voldoende; weerstandvermogen toereikend, schuldquote en solvabiliteit rond landelijk gemiddelde. ▪ Geen sprake van lopende grondexploitatie. ▪ Uit de spendanalyse blijken 12 aanbestedingen voor bedrag van € 0,5 miljoen onrechtmatig en € 1,5 miljoen onzeker. Dit heeft betrekking op het gemeentelijk inkoopbeleid en telt derhalve niet mee in ons rechtmatigheidsoordeel. 										
<h3>Transitie in het sociaal domein</h3>	<h3>Resultaat 2015: € 3,4 miljoen positief</h3>	<h3>Analyse van uw financiële positie</h3>										
<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Stichtse Vecht ligt in transitie en transformatie in lijn met landelijk beeld; • Onzekerheid Inkopen zorg Jeugd en WMO van € 8,5 miljoen en PGB's van € 1,8 miljoen resteert; • Advies inzake interne beheersing: <ul style="list-style-type: none"> • Doorontwikkelen managementinformatie; • Beschrijven van de administratieve organisatie; • Inrichten interne controle; • Afgrenzing afrekening 4e kwartaal. 	<ul style="list-style-type: none"> • De belangrijkste afwijkingen in de programma's: <ul style="list-style-type: none"> • Fysiek domein (-/- € 0,7 miljoen) • Wonen, werken en vrije tijd (-/- € 0,6 miljoen) • Sociaal Domein (€ 4,4 miljoen) • Het resultaat 2015 wijkt minder dan 3% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm is dit acceptabel. 	<div style="text-align: center;"> <h4>Solvabiliteitsratio</h4> <table border="1" style="margin: 0 auto;"> <thead> <tr> <th>Periode</th> <th>Solvabiliteitsratio</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gemid. NL*</td> <td>31,9%</td> </tr> <tr> <td>JR 2015</td> <td>26,9%</td> </tr> <tr> <td>Begr. 2016</td> <td>25,0%</td> </tr> <tr> <td>JR 2014</td> <td>28,8%</td> </tr> </tbody> </table> </div>	Periode	Solvabiliteitsratio	Gemid. NL*	31,9%	JR 2015	26,9%	Begr. 2016	25,0%	JR 2014	28,8%
Periode	Solvabiliteitsratio											
Gemid. NL*	31,9%											
JR 2015	26,9%											
Begr. 2016	25,0%											
JR 2014	28,8%											

2. STREKKING CONTROLEVERKLARING

2.1 STREKKING CONTROLEVERKLARING

	BDO: ONDERHANDEN
Gewijzigde controleverklaring	<p>Mede ingegeven door de financiële crisis, is in de markt scherp de vraag ontstaan om een uitgebreidere en meer begrijpelijke controleverklaring. De NBA heeft hierop een aanvulling aan gegeven middels de aangepaste Controle en Overige Standaarden (COS) 701/701. Hierin zijn ook opgenomen ten aanzien van de nieuwe opzet van de verklaring, die vanaf januari 2015 van kracht is voor organisaties van Openbaar Belang (OOB's) ofwel beursgenoteerde bedrijven. BDO heeft besloten om de controleverklaring ook al dit jaar te gaan hanteren voor alle overige klanten. De nieuwe controleverklaring kent de volgende wijzigingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het oordeel is aan het begin opgenomen; • De verklaring heeft ruimte voor het benoemen van kernpunten in de controle; • In de controleverklaring kan tevens informatie worden opgenomen omtrent de continuïteitsveronderstelling; • Tevens kan er aandacht mogelijk voor de materialiteit; • De verklaring geeft expliciet aan dat de andere informatie dan de jaarrekening niet gecontroleerd is; • De verklaring is beter leesbaar. <p>Omdat de materialiteit wettelijk is bepaald en de continuïteit voor overheden minder relevant is (overheden kunnen niet failliet gaan), zijn deze elementen niet opgenomen in uw verklaring. De kernpunten zijn weergegeven in ons accountantsverslag, dat openbaar beschikbaar is. Indien u dat op prijs stelt zijn wij graag bereid een toelichting te geven op de wijzigingen in de controleverklaring.</p>
Geen bevindingen in de SiSa bijlage	Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2015. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.
Jaarverslag verenigbaar	Ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

CONCEPT

2.2 OVERZICHT CONTROLEVERSCHILLEN

Ongecorrigeerde controleverschillen (* € 1.000.000)			
Post/omschrijving van de toelichting	Fouten (in euro's)	Onzekerheden (in euro's)	Verwijzing
Getrouwheid			
Afwikkelen review Inkoop Zorg Jeugd en WMO		PM (datum controleverklaringen Jeugdzorg 31 maart 2016)	4.2 pagina 16
Afwikkelen review WMO Huishoudelijke hulp		PM (datum controleverklaringen WMO 31 maart 2016)	4.2 pagina 16
Rechtmatigheid			
PGB's Jeugd / WMO		maximaal € 1,8 miljoen	4.1 t/m 4.3 pagina 15 t/m 17
Subsidieverstrekingen Jeugd (maakt onderdeel uit van Inkoop Zorg Jeugd en WMO)		€ 4,2 miljoen	6.1 pagina 26
Totaal	€ 0	€ XX,XX	
Materialiteit (1% voor fouten / 3 % voor onzekerheden)	€ 1,3	€ 3,9	
Performance materialiteit (50% van de materialiteit)	€ 0,7	€ 1,9	
Door de raad vastgestelde rapporteringstolerantie	€ 0,1	€ 0,1	

2.3 PROCES TOTSTANDKOMING JAARREKENING

Samenwerking plezierig verlopen en alle medewerking ontvangen

Centraal zelfcontrolerend vermogen van het jaarrekening-proces kan nog verbeterd worden. Vertraging in aanlevering is voornamelijk veroorzaakt door incidentele omstandigheden

Uiteindelijke informatie is toereikend. Zonder centrale toets op jaarrekening is huidige planning mogelijk niet realistisch

Totstandkoming jaarrekening 2015

Vanaf het boekjaar 2015 heeft de raad ons benoemd als accountant van de Gemeente Stichtse Vecht. Een nieuwe accountant betekent investeren in de relatie, onderlinge verwachtingen afstemmen, aan elkaar wennen, etc. Wij hebben ervaren dat de controle in een open en plezierige samenwerking heeft plaatsgevonden en dat wij alle medewerking hebben gekregen.

Maar als wij terugkijken op het proces van de totstandkoming van de jaarrekening en de controle hierop, constateren wij ook dat het zelfcontrolerend vermogen van de Gemeente Stichtse Vecht ten aanzien van de jaarrekening nog verbeterd kan worden. Informatie moest soms 'ver' weg komen uit de organisatie (andere locatie), waardoor de interne aanlevertermijnen niet altijd gehaald worden en het relatief veel tijd kost om soms vragen beantwoord te krijgen. Dit is een direct gevolg van de (incidentele) interne verhuizing ten tijde van de jaarrekeningcontrole. Wij constateren daarnaast dat intern geen centrale toetsing heeft plaatsgevonden op de kwaliteit van de aangeleverde documentatie, maar dat alleen sprake is van centrale coördinatie. Dit vergt gedurende het jaarrekeningproces (zowel intern als extern) extra inspanningen om de juiste, volledige en kwalitatief goede informatie alsnog boven water te krijgen.

Uiteindelijk blijkt overigens wel dat de onderbouwingen kwalitatief wel voldoende zijn, maar de Gemeente Stichtse Vecht loopt het risico dat fouten intern niet tijdig geconstateerd worden. Daarbij kunnen wij niet garanderen dat de afgesproken doorlooptijden op deze wijze gehaald worden.

Wij adviseren de organisatie het zelfcontrolerend vermogen rondom de totstandkoming van de jaarrekening te versterken. Daardoor is de informatie en documentatie benodigd voor onze jaarrekeningcontrole tijdig en in adequate vorm (juist, volledig en kwalitatief voldoende) voorhanden.

2.3 PROCES TOTSTANDKOMING JAARREKENING

Aanbeveling voor komend jaar om documentatie beter te laten aansluiten met jaarrekeningproces

Controleproces Sociaal Domein dynamisch, maar constructief verlopen

Totstandkoming jaarrekening 2015

In aansluiting hierop hebben wij nog een aantal aanvullende opmerkingen:

- De controle-informatie van een aantal jaarrekeningposten is laat in het controleproces ontvangen. Deze vertraging heeft hoofdzakelijk te maken met incidentele omstandigheden (zoals de interne verhuizing). Wij vragen u voor komend jaar de totstandkoming en aanlevering van de onderliggende documentatie beter aan te laten sluiten met het jaarrekeningproces.
- De controle van het sociaal domein heeft dit eerste jaar aanzienlijk meer tijd gekost. Dat is logisch omdat dit een nieuw proces is binnen de Gemeente Stichtse Vecht en bij iedere gemeente sprake is van maatwerk voor de uitvoering van de controlewerkzaamheden. In het najaar 2015 zijn wij reeds met u gestart met het in beeld brengen en hebben regelmatig (voortgangs-)besprekingen plaatsgevonden met betrokken ambtenaren. Hierdoor is het controleproces ten aanzien van het Sociaal Domein dynamisch, maar constructief verlopen.

Openstaande punten jaarrekeningcontrole 2015

De controle van de jaarrekening is, mede om bovenstaande redenen, nog niet geheel afgewikkeld. De volgende punten moeten naar de stand van 8 april 2016 nog worden afgerond:

- [Ontvangen en reviewen resterende controleverklaringen Jeugd en WMO => Onderhanden](#)
- [Ontvangen en reviewen controleverklaring SVB inzake PGB's. Verwacht medio mei.](#)

CONCEPT

3. TOP 5 AANDACHTSPUNTEN VOOR 2016

3. TOP 5 AANDACHTSPUNTEN VOOR 2016

INLEIDING	Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2015 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende top 5 van aandachtspunten voor het komende jaar 2016 benoemen.
1. Sociaal Domein	<u>Doorontwikkeling Sociaal Domein</u> De Gemeente Stichtse Vecht loopt naar onze inschatting in lijn met het landelijk beeld met de transitie en transformatie van het Sociaal Domein. Tevens zijn wij van mening dat het voor 2016 nog noodzakelijk is om op het gebied van managementinformatie, beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle een aantal vervolgstappen te zetten.
2. IT	<u>Formaliseren IT beheersmaatregelen</u> Wij hebben geconstateerd dat de zogenaamde logische toegangsbeveiliging (o.a. het beheer van autorisaties in het systeem) onvoldoende was. Door aanvullende gegevensgerichte controles bij de jaarrekeningcontrole hebben wij dit achteraf ondervangen, maar een gemeente met de omvang van de Gemeente Stichtse Vecht moet dit aspect van interne beheersing naar onze mening op orde hebben. Wij adviseren daar komend jaar prioriteit aan te geven.
3. Aanbestedingen	<u>Naleven inkoop- en aanbestedingsregelgeving</u> In onze managementletter hebben wij geconstateerd dat evenals voorgaande jaren nog geen preventieve en sluitende controle op de aanbestedingen plaatsvindt. Dit heeft geleid tot een rechtmatigheidsfout van € 0,5 miljoen en een onzekerheid van € 1,5 miljoen inzake de naleving van het eigen inkoopbeleid. Wij adviseren in 2016 preventieve beheersmaatregelen te treffen (met behulp van een verplichtingenadministratie en contractregistratie).
4. Verbijzonderde interne controle	<u>Risicogestuurde verbijzonderde interne controles</u> In onze managementletter hebben wij geadviseerd de verbijzonderde interne controles (specifiek het Sociaal Domein) meer in te richten op basis van een risicoanalyse, ontwikkelingen, processen en geldstromen. Eveneens adviseren wij op managementniveau gedurende het jaar (beter) inzicht te hebben in de AO/IC- beschrijvingen en de uitkomsten van de VIC-rapportages.
5. Proces totstandkoming jaarrekening	<u>Versterken zelfcontrolerend vermogen</u> Voor onze bevindingen en adviezen ten aanzien van het versterken van het zelfcontrolerend vermogen verwijzen wij naar hoofdstuk 2. Graag gaan wij komend jaar met de Gemeente Stichtse Vecht in overleg om dit proces verder te stroomlijnen.

CONCEPT

4. TRANSITIE IN HET SOCIAAL DOMEIN

4.1 TRANSITIE IN HET SOCIAAL DOMEIN- Ontwikkelingen

Gemeenten met ingang van 2015 verantwoordelijk voor uitvoering Participatiewet, WMO en Jeudgwet

In het afgelopen jaar veel uitingen en ontwikkelingen in het sociaal domein

Nog discussie over timing en controle PGB's door SVB.

Veel afstemming gehad met de Gemeente Stichtse Vecht. Maatwerk toegepast.

Landelijke ontwikkelingen

Met ingang van 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de Jeugd zorg, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 en de Participatiewet, zo ook de Gemeente Stichtse Vecht. De hervorming van de langdurige zorg betekent voor zowel gemeenten als zorginstellingen voor een enorme transitie. De Gemeente Stichtse Vecht is hier al vroegtijdig mee gestart.

In de aan u uitgebrachte managementletter hebben wij u geïnformeerd over de landelijke ontwikkelingen tot op dat moment. Meest recentelijk was destijds de, op 25 augustus 2015 door de beroepsorganisatie van accountants (NBA) opgestelde, brandbrief gericht aan alle Nederlandse zorginstellingen om de specifieke knelpunten te inventariseren rondom de verantwoording en controle van de zorgtaken voor gemeenten. Tussen het moment van uitbrengen van de managementletter (januari 2016) en controle jaarrekening (april 2016) is er veel overleg geweest tussen de ministeries van BzK en VWS, de VNG, de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en de beroepsgroep van accountants (NBA). Dit heeft onder meer geleid tot de volgende uitingen:

- Landelijk controleprotocol Actiz 11 november 2015. Door Actiz is landelijk controleprotocol opgesteld. Hiermee legt de zorginstelling op instellingsniveau verantwoording af (incl. controleverklaring met materialiteit op totaalniveau). De gemeente krijgt een overzicht met de bestedingen die voor rekening van die gemeente komen, maar niet afzonderlijk zijn gecontroleerd (alleen als onderdeel totaalverantwoording).
- Ledenbrief VNG d.d. 21 december 2015. Hierin adviseert de VNG gemeenten o.a. de focus op de verbeteringen in de beheersorganisatie zoveel mogelijk op 2016 en 2017 te richten en de administratieve lasten voor 2015 te beperken.
- Directiemail Actiz 5 januari 2016. Actiz roept zorginstellingen op om een productieverantwoording op te stellen en deze af te stemmen en overeen te komen met de gemeente. Dit kan zonder tussenkomst van het landelijk controleprotocol.
- Handreiking VNG "Verantwoording van de PGB's in de jaarrekening van gemeenten" (9 februari 2016).
- Handreiking VNG "Finale afrekening natura contracten sociaal domein" (16 februari 2016)
- Brief NBA over systematiek van finale afrekening zorgkosten in de jaarrekening 2015 (18 februari 2016)
- Kamerbrief inzake rechtmatigheid sociaal domein (22 februari 2016)

Kortom: de landelijke ontwikkelingen staan niet stil. Op dit moment is nog volop discussie over de timing van de verantwoording van de PGB's door de SVB. Wij hebben in de afgelopen periode over bovengenoemde onderwerpen frequent en via korte lijnen contact gehad met diverse verantwoordelijke medewerkers van de Gemeente Stichtse Vecht. Daarbij hebben wij voor de bovengenoemde ontwikkeling maatwerk toegepast, rekening houdend met de specifieke situatie van de Gemeente Stichtse Vecht. De samenwerking hierin was wat ons betreft plezierig en constructief.

4.2 TRANSITIE IN HET SOCIAAL DOMEIN- Bevindingen

Meerdere malen afstemming gezocht met raad

Afstemming met de raad inzake de ontwikkelingen in het Sociaal Domein

In onze managementletter d.d. 29 januari 2016 hebben wij de raad geïnformeerd over onze bevindingen ten aanzien van het sociaal domein. Op 23 maart 2016 hebben wij in de audit commissie de voorlopige bevindingen ten aanzien van het sociaal domein gepresenteerd. Hiermee hebben wij beoogd u als raad frequent te informeren over de ontwikkelingen in het sociaal domein en onze bevindingen met u af te stemmen.

Totale uitgaven nieuwe taken (WMO en Jeugd) in het sociaal domein bedragen afgerond € 14,7 miljoen

Impact decentralisaties

De uitgaven van de Gemeente Stichtse Vecht uit hoofde van de nieuwe taken als gevolg van de decentralisaties in het Sociaal Domein bedragen over 2015 ruim € 14,7 miljoen. Hiervan heeft ruim € 2,6 miljoen betrekking op de uitvoering van de Jeugdwet en de WMO en € 1,8 miljoen op de betalingen uit hoofde van de persoonsgebonden budgetten (PGB's). In hoofdlijnen is de volgende onderverdeling naar "stromen" te maken:

• Uitvoeringskosten	: € 2,6 miljoen
• Inkoop aanvullende zorg	: € 8,5 miljoen
• WMO oude taken	: € 1,8 miljoen
• Persoonsgebonden budgetten	: € 1,8 miljoen
Totaal	€ 14,7 miljoen

Onderstaand zullen de bevindingen per stroom worden toegelicht.

Uitvoeringskosten betreffen voornamelijk ambtelijke uren

Uitvoeringskosten € 2,6 miljoen

Dit betreft de kosten met betrekking tot de uitvoering van het Sociaal Domein (bijvoorbeeld ambtelijke uren en apparaatskosten). De uitvoering hiervan ligt onder andere bij afdeling Publiekszaken van de Gemeente Stichtse Vecht. Hierbij zijn geen onvolkomenheden geconstateerd.

4.2 TRANSITIE IN HET SOCIAAL DOMEIN- Bevindingen

Aanvullende zorg van € 8,5 miljoen contractueel op basis van prestaties

Inkoop aanvullende zorg € 8,5 miljoen

De Gemeente Stichtse Vecht heeft de zorg ingekocht bij een groot aantal instellingen. Dit zijn contracten op basis van prestaties. Contractueel is dit vastgelegd in de leveringsafspraken WMO en Jeugd met de diverse zorgaanbieders in Utrecht-West verband.

De Gemeente Stichtse Vecht heeft hiervoor (in Utrecht-West verband) een verantwoordingsproces ingericht op de realisatie van de prestaties van de zorgaanbieders. Ieder kwartaal worden gesprekken gevoerd met de belangrijkste zorgaanbieders. Tevens wordt ieder kwartaal een rapportage opgesteld waarin onder meer het volgende is opgenomen:

- de aangeleverde gegevens van de cliënten;
- de inhoudelijke toelichting;
- Financiële gegevens.

BDO: Onderhanden

WMO oud ad € 1,8 miljoen middels interne controle getoetst. Geen bevindingen.

WMO oude taken € 1,8 miljoen

Dit betreft de apparaatslasten, huishoudelijke hulp, hulpmiddelen, vervoer en eigen bijdragen inzake de WMO 'oude taken'. De uitvoering hiervan ligt bij afdeling Publiekszaken en het team WMO van de Gemeente Stichtse Vecht. Hierop worden uitgebreide interne audits uitgevoerd. Wij hebben een reperformance op de interne audits uitgevoerd en deels (beperkt) zelf nog steekproeven uitgevoerd. Hierbij zijn geen onvolkomenheden geconstateerd.

4.2 TRANSITIE IN HET SOCIAAL DOMEIN- Bevindingen

De Gemeente Stichtse Vecht heeft voor € 1,8 miljoen PBG's verantwoord in de jaarrekening

Zekerheid ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid op basis van controleverklaring SVB.

Persoonsgebonden budgetten € 1,8 miljoen

In 2015 heeft Gemeente Stichtse Vecht in totaal voor € 2,6 miljoen aan budgetten ter beschikking gesteld aan de Sociale Verzekeringsbank (hierna 'SVB') voor Persoonsgebonden budgetten (hierna 'PGB') ten behoeve van klanten van de Gemeente Stichtse Vecht. Uit het lijstwerk van de gemeente per 1 maart 2016 bleek dat hiervan € 1,8 miljoen was besteed.

Of de uitgaven rechtmatig en getrouw (met name levering van de prestatie ten aanzien van de PGB's) zijn, zal moeten blijken uit de verantwoording en controleverklaring van de accountants van de SVB.

Op dit moment is nog volop discussie tussen VWS, VNG, SVB en de NBA wanneer (de accountant van) de SVB een controleverklaring zal gaan afgeven bij de verantwoording van de PGB's en de prestaties van de geleverde zorg. Tevens is het nog de vraag wat de strekking van die verklaring zal zijn en wat het gevolg hiervan is voor de Gemeente Stichtse Vecht. De verwachting is dat de verklaring medio mei verstrekt zal worden en niet goedkeurend zal zijn. Daarna zal nog een review moeten worden uitgevoerd en beoordeeld worden wat de effecten hiervan voor de Gemeente Stichtse Vecht zullen zijn.

Vanwege de geconstateerde fouten en het ontbreken van zicht op de levering van de zorg, kan dit vooralsnog onvoldoende zekerheid geven in onze controle.

4.3 TRANSITIE IN HET SOCIAAL DOMEIN- Conclusie

De Gemeente Stichtse Vecht loopt naar onze inschatting in lijn met het landelijk beeld bij transitie sociaal domein

Resterende onzekerheid PGB's van € 1,8 miljoen en inkoop zorg van € 8,5 miljoen

Doorontwikkeling interne beheersing noodzakelijk

Overall conclusie Sociaal Domein

Samengevat concluderen wij dat de Gemeente Stichtse Vecht naar onze inschatting in lijn loopt met het landelijk beeld met de transitie en transformatie van het Sociaal Domein.

Derhalve resteert een onzekerheid in de rechtmatigheid en getrouwheid van de verantwoorde PGB's van € 1,8 miljoen, die alleen kan worden weggenomen door middel van een controleverklaring van de SVB. Vooralsnog nemen wij dit bedrag op als maximale onzekerheid in ons overzicht met controleverschillen. Daarnaast resteert een onzekerheid inzake de rechtmatigheid en getrouwheid van de verantwoorde zorg Jeugd en WMO (exclusief uitvoeringskosten) ten bedrage van € 8,5 miljoen.

Wij adviseren voor 2016 de interne beheersing op het sociaal domein door te ontwikkelen, met name op het gebied van managementinformatie, beschrijving van de administratieve organisatie, interne controle, afrekeningen 4e kwartaal, etc. en hiervoor een aantal vervolgstappen te zetten.

5. AUTOMATISERING

5.1 AUTOMATISERING - Algemeen

IT-audit is primair gericht op gegevensverwerking binnen applicaties PIMS@all, HIS@all, KEY2Financiën en GWS4all

Algemene IT beheermaatregelen met betrekking tot toegangsbeveiliging en

Een jaarrekeningcontrole is primair gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en niet op het geven van een oordeel omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Dit betekent dat wij de automatiseringsorganisatie van Gemeente Stichtse Vecht uitsluitend hebben beoordeeld in het kader van de jaarrekeningcontrole.

De IT-audit is een specifiek onderzoek samenhangend met de controle van de jaarrekening. Dit betekent dat de uitkomsten van de IT-audit geïnterpreteerd moeten worden met de uitkomsten van de andere werkzaamheden van de accountant. De IT-audit is dus primair gericht op de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking binnen applicaties PIMS@all, HIS@all, Key2Financiën en GWS4all ten behoeve van de totstandkoming van de jaarrekening.

De IT-auditor heeft binnen de processen geïnventariseerd welke geprogrammeerde controlemaatregelen de organisatie en de accountant zekerheid kunnen geven over de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking.

Een randvoorwaarde voor het betrouwbaar functioneren van deze controlemaatregelen zijn de algemene IT beheermaatregelen die waarborgen geven voor de toegangsbeveiliging tot genoemde applicaties en het uitvoeren van wijzigingen op die systemen. Deze algemene IT beheermaatregelen zijn in het kader van de controle van de jaarrekening beoordeeld.

5.2 AUTOMATISERING - Logische toegangsbeveiliging

Toekenning autorisaties niet aan de hand van gedefinieerde normpositie

Periodieke review op actualiteit gebruikersaccounts vindt niet plaats

Logische toegangsbeveiliging heeft betrekking op organisatorische en softwarematig getroffen maatregelen die er op gericht zijn toegang tot de programmatuur en data te beschermen tegen benadering door ongeautoriseerde personen. Het proces van logische toegangsbeveiliging moet de betrouwbaarheid van de identificatie, authenticatie en autorisatie van gebruikers in het systeem waarborgen. De inrichting van autorisaties in het systeem moet de kritieke functiescheidingen in de administratieve organisatie bevestigen.

Procedure autorisatiebeheer

Bevinding: Toekenning van autorisaties in applicaties Key2Financiën, HIS@all en PIMS@all geschiedt niet aan de hand van een gedefinieerde normpositie.

Risico: Door het ontbreken van een normpositie bestaat het risico dat gebruikers autorisaties toegekend krijgen waar zij uit hoofde van functie niet over dienen te beschikken en het doorbreken van functiescheiding mogelijk wordt gemaakt.

Aanbeveling: Wij bevelen u aan per applicatie een normpositie op te stellen waarin is vastgelegd (bijvoorbeeld per functie binnen uw organisatie) over welke autorisaties in het systeem de gebruiker dient te beschikken.

Periodieke review autorisaties

Bevinding: Een periodieke review op de actualiteit van in het systeem aanwezige gebruikersaccounts en de juistheid van daaraan toegekende autorisaties vindt niet (aantoonbaar) plaats.

Risico : Door het ontbreken van een periodieke review op ingerichte autorisaties bestaat het risico dat de inrichting van autorisaties niet meer in lijn is met de vereisten vanuit functiescheiding.

Aanbeveling: Wij raden aan om voor bovenstaande applicaties (minus HIS@all waarvan wij begrepen hebben dat deze reeds is vervangen) minimaal 1x per jaar een controle uit te voeren op de actualiteit van in het systeem aanwezige accounts en de juistheid van toegekende autorisaties en correcties aan te brengen waar nodig. Wij raden u aan dit proces te documenteren.

Het invoeren van een normpositie zoals benoemd bij procedure autorisatiebeheer vereenvoudigt het uitvoeren van een periodieke review op autorisaties.

5.2 AUTOMATISERING - Logische toegangsbeveiliging

Geconfigureerd wachtwoordbeleid voldoet niet aan minimum best practices

Maatregelen authenticatie

Bevinding: Geconfigureerd wachtwoordbeleid voor applicaties PIMS@all, Key2Financiën en HIS@all voldoet niet aan de door BDO gehanteerde minimum best practices.

Risico: Door beperkingen in authenticatie bestaat het risico dat de identiteit van een gebruiker onvoldoende kan worden vastgesteld en dat een persoon zich voor kan doen als een andere gebruiker.

Eenzijds bestaat hierdoor het risico dat toegang tot systemen en informatie onvoldoende is afgeschermd voor ongeautoriseerde aanpassing en het lekken van informatie (toegangsbeveiliging).

Anderzijds bestaat hierdoor het risico dat organisatorische functiescheiding op basis van rollen en functies van medewerkers onvoldoende wordt gewaarborgd door beperkingen in de technische inrichting van deze functiescheiding (functiescheiding)

Aanbeveling: Wij raden u aan om minimaal de volgende instellingen te maken in uw wachtwoordbeleid:

Verplicht periodiek wijzigen elke 180 dagen.

Wachtwoordcomplexiteit verplicht (wachtwoorden moeten bestaan uit een combinatie van letters, symbolen en numerieke waarden).

Minimale wachtwoordlengte van 6 tekens.

Een wachtwoordhistorie van 3.

Gebruikersaccounts worden automatisch geblokkeerd na 3 foutieve inlogpogingen.

Eindgebruikers met beheerbevoegdheden in diverse applicaties

Administrators

Bevinding: Onder gebruikers met beheerbevoegdheden in PIMS@all, GWS4all en Key2Financiën bevinden zich eindgebruikers.

Risico: Administrators zijn gebruikers met bevoegdheden voor beheer van gebruikers(rechten) en instellingen. Administrators kunnen een betrouwbare werking van applicaties verstoren door ongeautoriseerde aanpassingen in instellingen.

Daarnaast kunnen administrators (tijdelijke) gebruikers aanmaken en verwijderen en daarmee functiescheidingen doorbreken.

Aanbeveling: Wij bevelen aan beheerbevoegdheden niet te beleggen bij eindgebruikers. Indien dit binnen uw organisatie onwenselijk of onwerkbaar blijkt bevelen wij aan logging te activeren op acties die deze gebruikers binnen de systemen uitvoeren. Door dit te doen kan middels controle achteraf worden vastgesteld of functiescheiding is gehandhaafd.

5.3 AUTOMATISERING - Wijzigingsbeheer

Geen testwerkzaamheden op Centric=-applicaties

Wijzigingsbeheer heeft betrekking op organisatorische en softwarematig getroffen maatregelen die erop gericht zijn wijzigingen aan programmatuur beheerst te laten verlopen.

Procedure wijzigingsbeheer

Bevinding: Voor applicaties PIMS@all en GWS4all worden geen testwerkzaamheden uitgevoerd door medewerkers van de Gemeente Stichtse Vecht; men vertrouwt op de kundigheid van Centric (leverancier van beide softwarepakketten).

Risico: Door het ontbreken van adequate testen op wijzigingen bestaat het risico dat door implementatie van de wijziging een onbetrouwbare functionaliteit of interface ontstaat en daarmee onbetrouwbare gegevens(verwerking).

Aanbeveling: Daarnaast bestaat er een risico op verstoringen in de applicatie of gegevensuitwisseling. Wij bevelen aan om wijzigingen aan bovengenoemde applicaties eerst in de testomgeving te implementeren en hier intern testwerkzaamheden op uit te voeren en de resultaten hiervan te documenteren.

Als alternatief op zelf testen kan een ISAE3402 rapportage beoordeeld worden met betrekking tot de werkzaamheden welke de leverancier zelf uitvoert rondom het wijzigingsbeheer. Voorwaarde hierbij is dat uw leverancier (Centric) over een dergelijke rapportage beschikt waarbij procedure wijzigingsbeheer voor PIMS@all en/of GWS4all is beoordeeld.

5.4 AUTOMATISERING - Continuïteit

Toegang tot serverruimte door middel van anonieme passen	<p>Back-up en recovery-maatregelen beperken het risico dat bij uitval van het geautomatiseerde systeem de bedrijfsprocessen stilvallen. De getroffen maatregelen dienen in balans te zijn met het afbreukrisico van de uitval van het geautomatiseerde systeem. Te allen tijde dient voorkomen te worden dat (kritische) bedrijfsgegevens niet meer terug te halen zijn na een verstoring.</p> <p><u>Fysieke toegangsbeveiliging</u></p> <p>Bevinding: Op basis van beoordeling van het toegangssysteem hebben wij vastgesteld dat toegang tot de serverruimte niet beperkt is tot een groep van strikt noodzakelijke personen. Uit analyse blijkt dat onder andere bouwvakkers vanwege de verbouwing aan het gemeentehuis toegang tot de serverruimte kunnen verkrijgen middels het gebruik van anonieme (lees: niet tot een individu herleidbare) passen.</p> <p>Risico: Het risico dat hierbij bestaat is dat ongeautoriseerde personen toegang verkrijgen tot de serverruimte en hier schade kunnen aanrichten (bijvoorbeeld gegevensdiefstal).</p> <p>Aanbeveling: Wij bevelen u aan een beoordeling uit te voeren op medewerkers met toegang tot de serverruimte en autorisaties bij personen welke vanuit hun functie hiertoe geen dienen te hebben in te trekken</p>
Geen inzicht in het verloop van het back-up proces	<p><u>Back-up oplossing</u></p> <p>Bevinding: Het back-up proces is uitbesteed aan Centric. De gemeente heeft geen inzicht in het verloop van de back-up.</p> <p>Risico: Het risico dat hierbij bestaat is dat fouten in de back-up niet tijdig worden geconstateerd en in geval van calamiteit de back-up niet geschikt is voor het herstel van data.</p> <p>Aanbeveling: Wij bevelen u aan de voortgang van de back-ups te monitoren.</p>
Volledige periodieke hersteltest heeft niet plaatsgevonden	<p><u>Periodieke hersteltest</u></p> <p>Bevinding: Een volledige periodieke hersteltest heeft niet plaatsgevonden. Wij hebben vastgesteld dat bij de jaarlijkse uitwijktest niet alle voor je jaarrekening van belang zijnde software wordt getest. Daarnaast is bij de uitwijktest geen gebruik gemaakt van back-up bestanden.</p> <p>Risico: Door het ontbreken van een periodieke restore en/of uitwijktest bestaat het risico dat bij een calamiteit blijkt dat de herstel mogelijkheden van de back-up oplossingen niet functioneren.</p> <p>Aanbeveling: Wij raden u aan om minimaal 1x per jaar een volledige hersteltest uit te voeren voor applicaties Key2Financiën, PIMS@all en GWS4all waarbij een werkende omgeving wordt opgebouwd vanuit back-up bestanden. Dit om vast te kunnen stellen dat gemaakte back-ups daadwerkelijk bruikbaar zijn in geval van een calamiteit.</p>

6. UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN

6.1 RESULTAAT 2015 - € 3,4 miljoen voordelig

Resultaat 2015 bedraagt € 3,4 miljoen voordelig

Resultaat 2015 - Het saldo van de jaarrekening van de Gemeente Stichtse Vecht over het jaar 2015 bedraagt € 3,4 miljoen voordelig ten opzichte van de gewijzigde begroting. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

Rekening van baten en lasten	Realisatie 2014	Begroot vóór wijziging	Begroot na wijziging	Realisatie 2015
<i>(alle bedragen * € 1.000,-)</i>				
Baten	115.090	120.772	120.609	120.939
Lasten	(123.339)	(121.683)	(125.909)	(123.220)
Saldo baten en lasten programma's	(8.249)	(911)	(5.307)	(2.281)
Saldo algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	(8.249)	(911)	(5.307)	(2.281)
Stortingen in reserves	3.983	850	7.470	3.944
Onttrekkingen aan reserves	(15.478)	(1.762)	(12.777)	(9.661)
Resultaat	3.245	0	0	3.436

Voor een uitgebreide analyse van het resultaat verwijzen wij naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Belangrijkste afwijkingen in het resultaat 2015 op 3 programma's

De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen worden veroorzaakt door de programma's Fysiek domein (-/- € 0,7 miljoen), Wonen, werken en vrije tijd (-/- € 0,6 miljoen) en Sociaal Domein (€ 4,4 miljoen).

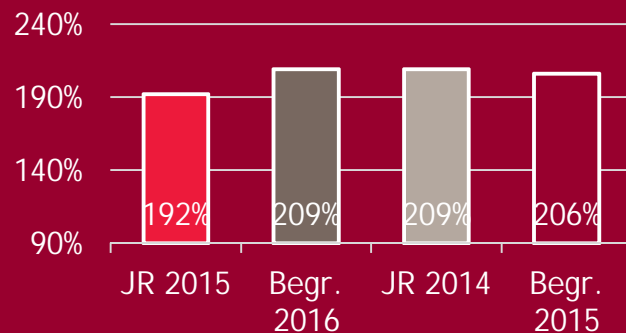
Het resultaat 2015 wijkt minder dan 3% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij gemeenten is een afwijking van 2-3% van de begroting acceptabel en inherent aan een begrotingsproces.

Forse afwijking in mutatie reserves

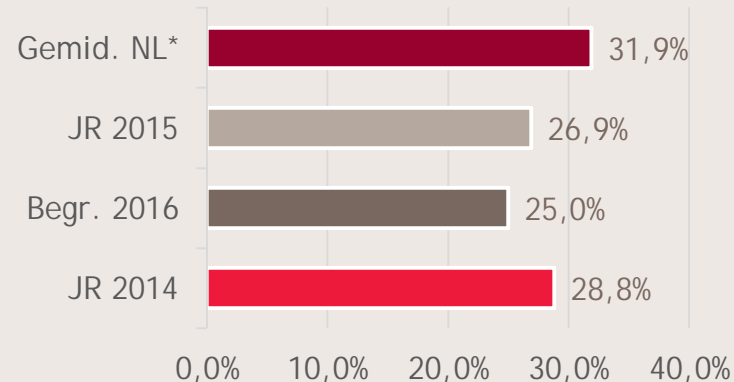
Opvallend is wel dat de origineel begrote mutaties in de reserves sterk afwijken van de gerealiseerde mutaties. Deze afwijkingen worden per programma toegelicht in het jaarverslag. De grootste afwijking betreft stortingen en onttrekkingen in diverse bestemmingsreserves met betrekking tot de uitgestelde verkoop van Beek en Hoff.

6.2 UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN

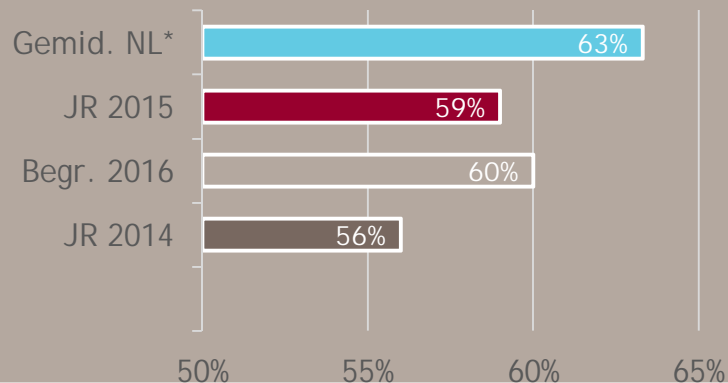
Ratio weerstandsvermogen

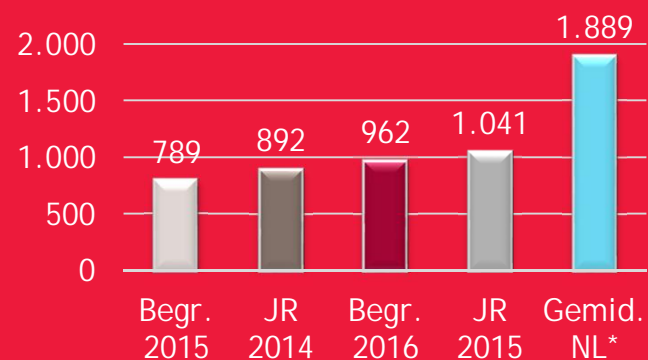
Solvabiliteitsratio

Netto schuldquote

Netto schuld per inwoner

* De bron voor de gemiddelden in Nederland (2014) is het dashboard op www.waarstaatjegemeente.nl

6.2 TOELICHTING OP UW FINANCIËLE POSITIE

<p>Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen</p>	<p>Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen</p> <p>De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen (verplicht vanaf begroting 2016) is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol hoeven wij alleen vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening.</p> <p>De omvang en inschatting van het weerstandsvermogen is echter voor de continuïteit en toekomst van de gemeente van groot belang. En ook de financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark. Om die redenen besteden wij vanuit onze natuurlijke adviesfunctie in dit accountantsverslag uitgebreid aandacht aan de financiële positie.</p>
<p>Het weerstandsvermogen van de Gemeente Stichtse Vecht is op basis van de eigen risico inschatting toereikend</p> <p>Risico-inschatting gedegen</p> <p>Ratio weerstandsvermogen afgelopen jaren redelijk stabiel</p> <p>Naast weerstandscapaciteit van € 9,6 miljoen bedraagt het eigen vermogen van de Gemeente Stichtse Vecht € 42,8 miljoen</p>	<p>Weerstandsvermogen Gemeente Stichtse Vecht 2015</p> <p>Uit de jaarrekening 2015 blijkt dat het weerstandsvermogen van de Gemeente Stichtse Vecht met een ratio van 1,92 (of 192%) toereikend is. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 9,6 miljoen en bestaat met name uit de Algemene Reserve van € 9,5 miljoen. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 5,0 miljoen.</p> <p>De Gemeente Stichtse Vecht heeft naar onze inschatting een gedegen systematiek rondom de inschatting van de risico's.</p> <p>Uit de tabel op de voorgaande pagina van ons accountantsverslag blijkt dat de ratio van het weerstandsvermogen in de afgelopen jaren redelijk stabiel is gebleven.</p> <p>Overigens moet bij de inschatting van het weerstandsvermogen wel worden meegewogen dat de Gemeente Stichtse Vecht ultimo 2015 een Eigen Vermogen heeft van totaal € 42,8 miljoen. Dat betekent dat de gemeente, naast de bovengenoemde Algemene Reserve van € 9,5 miljoen (die wordt meegenomen in het weerstandsvermogen), nog over een omvangrijke bedrag aan bestemmingsreserves beschikt. Dit bedrag wordt (terecht) niet meegenomen in de bepaling van het weerstandsvermogen, omdat voor de bestemmingsreserve in principe beleid en/of plannen aanwezig zijn. Maar ervaring leert dat indien de financiële positie nijpender wordt, de bestemmingsreserves vaak nog een oplossing kunnen bieden.</p>

6.2 TOELICHTING OP UW FINANCIËLE POSITIE

Solvabiliteit = eigen vermogen / balanstotaal	<p>Toelichting solvabiliteit</p> <p>Het financiële kengetal solvabiliteit is de verhouding van het eigen vermogen gedeeld door het totaal van de balans. In feite geeft dit kengetal aan in hoeverre de activa van de gemeente (ofwel bezittingen aan de debetzijde van de balans) worden gefinancierd met eigen middelen.</p>
Buffer- en financieringsfunctie	<p>Het eigen vermogen (of de solvabiliteit) heeft een bufferfunctie en financieringsfunctie. De bufferfunctie van het eigen vermogen is de mogelijkheid om tegenvallende resultaten op te vangen en verliezen in mindering te brengen op het eigen vermogen. Het weerstandsvermogen geeft daar, middels een inschatting van de risico's, ook een goede (of zelfs nog betere) analyse van. De financieringsfunctie van het eigen vermogen houdt verband met de mogelijkheid om te lenen. Banken zullen pas geld lenen als een organisatie voldoende buffers heeft in de vorm van eigen vermogen ofwel solvabiliteit. Omdat gemeenten in principe niet failliet kunnen gaan, heeft de financieringsfunctie een andere betekenis dan in het bedrijfsleven.</p>
Solvabiliteit heeft inherente beperkingen vanwege BBV	<p>Een inherente beperking aan het kengetal solvabiliteit bij gemeenten is dat, op basis van de BBV, er een aantal verslaggevingsvoorschriften zijn die de solvabiliteit niet altijd vergelijkbaar maken. Tot dusver was het bijvoorbeeld toegestaan activa met maatschappelijk nut ineens af te schrijven. Een ander voorbeeld is dat een voorziening niet op de balans hoeft te worden verantwoord, maar mag worden afgedekt in de begroting. Omdat gemeenten op deze en andere verslaggevingsaspecten verschillende keuzes kan maken, heeft een vergelijking inherente beperkingen. Maar desondanks is de aandacht voor de financiële positie en deze kengetallen een prima ontwikkeling en is het alleen al goed om de eigen ontwikkelingen te volgen.</p>
Solvabiliteit is voldoende	<p>De solvabiliteit bedraagt ultimo 2015 26,7% (€ 42,8 miljoen / € 160,4 miljoen) en is de afgelopen jaren redelijk stabiel, ruwweg tussen de 25% en 30%. Ook gezien het landelijke gemiddelde in 2014 en onze ervaring is dit een voldoende solvabiliteit.</p>

6.2 TOELICHTING OP UW FINANCIËLE POSITIE

Netto schuldquote= leningen /
totale baten

Schuldquote bedraagt 60% en is
daarmee rond het landelijk
gemiddelde

Toelichting netto schuldquote

Het financiële kengetal netto schuldquote, is de verhouding van de langlopende leningen gedeeld door het totaal van de baten. In feite geeft dit kengetal aan in hoeverre de schulden van de gemeente zich verhouden ten opzichte van de jaarlijkse inkomsten, als indicator van de mogelijkheid om rente en schulden (terug) te kunnen betalen.

De eerder genoemde inherente beperking ten aanzien van de verslaggevingsvoorschriften gelden overigens ook voor de schuldquote.

De netto schuldquote van de Gemeente Stichtse Vecht bedraagt ultimo 2015 59% (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) en is daarmee toegenomen ten opzichte van 2014. Echter ligt de quote lager dan het landelijk gemiddelde (63%). De VNG heeft als landelijke norm voor dat de schuldquote maximaal 130% zou moeten zijn. Daarboven heeft de gemeente erg hoge schulden. Een schuldquote tussen de 0 en 90% is normaal. De schuldquote van de Gemeente Stichtse Vecht valt ruimschoots binnen de landelijk normen.

De schuldquote in de begroting 2016 (60%) is in lijn met de schuldquote in de jaarrekening 2015.

7. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN 2015

7.1 BEVINDINGEN 2015 - Rechtmatigheid aanbestedingen

Bevindingen managementletter:

- Interne beheersing aanbestedingen niet sluitend
- Risico niet rechtmatig inkopen

Spendanalyse op ruim 30 leveranciers met inkoopwaarde van bijna € 3 miljoen

Advies: sluitend systeem via verplichtingenadministratie en contractregistratie

Naleving Europese aanbestedingsregels

Bij de interim-controle 2015 hebben wij geconcludeerd dat de beheersmaatregelen met betrekking tot het waarborgen van de naleving van de Europese aanbestedingsregels onvoldoende volgbaar en controleerbaar "sluitend" zijn en niet preventief van aard zijn. Wij kunnen om deze redenen niet zonder meer steunen op de beheersmaatregelen in het proces ten aanzien van aanbestedingen. Om die reden hebben wij aangegeven dat de Gemeente Stichtse Vecht een risico loopt dat niet wordt voldaan aan de Europese Aanbestedingsregels.

Wij hebben met de Gemeente Stichtse Vecht deze bevinding besproken en hierop zijn passende aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. De organisatie heeft, evenals voorgaande jaren, een uitgebreide zogenaamde spendanalyse (of crediteuren analyse) uitgevoerd op alle leveranciers met een inkoop groter dan € 10.000. Vervolgens heeft een uitgebreide deelwaarneming plaatsgevonden op 30 leveranciers met een totale inkoopwaarde van bijna € 3 miljoen. Met deze 30 leveranciers is een groot deel van de relevante inkoopvolume over het jaar 2015 gecontroleerd.

Middels aanvullende werkzaamheden is intern gecontroleerd of bij deze leveranciers sprake is van een aanbestedingsverplichting en zo ja, of dan ook daadwerkelijk de juiste aanbesteding heeft plaatsgevonden. Wij hebben door middel van een review vastgesteld of deze spendanalyse en interne controle toereikend is uitgevoerd. Daarvoor hebben wij ons allereerst toegespitst op de dossiers waarop Europese aanbesteding van toepassing is. Deze dossiers hebben wij gecontroleerd en geconcludeerd dat deze dossiers Europees zijn aanbesteed. Om die reden concluderen wij dat de maximale rechtmatigheidsfout met betrekking tot de Europese aanbestedingen € nihil bedraagt.

Daarnaast hebben wij aanvullend de overige dossiers (op basis van deelwaarneming) vanuit de spendanalyse gereviewd. Daarbij hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd en konden wij instemmen met de interne beoordeling van de wijze van aanbesteden.

Uit het onderzoek op naleving van de interne aanbestedingsregels kwam echter een groot aantal bevindingen (15 stuks) naar voren, waarmee geconcludeerd kan worden dat de vigerende interne aanbestedingsregels mogelijk niet voldoende worden nageleefd of naleving niet kon worden aangetoond. De omvang van de onzekerheid bedraagt € 1,5 miljoen en de omvang van de fout bedraagt € 0,5 miljoen.

Wij adviseren het college, zoals eerder aangegeven in onze managementletter, een aantal aanvullende beheersmaatregelen in het proces te nemen. Naar wij hebben begrepen verwacht de Gemeente Stichtse Vecht middels de integrale invoering en toepassing van de verplichtingenadministratie en contractregistratie, deze risico's te kunnen beperken. Wij zullen de follow-up hiervan beoordelen bij de interim-controle 2016.

7.1 BEVINDINGEN 2015 - Rechtmatigheid subsidieverstrekking

Onzekerheid van € 4,2 miljoen geconstateerd ten aanzien van verstrekte subsidies Jeugdzorg

Wij adviseren de afwijking gemotiveerd te documenteren

Subsidieverstrekking

In onze management letter van 29 januari 2016 hebben wij reeds gemeld dat de documentatie omtrent verstrekte subsidies voor verbetering vatbaar is. Naar aanleiding van de uitgevoerde verbijzonderde interne controle van het cluster AO/IC zijn eveneens bevindingen geconstateerd met betrekking tot het proces van subsidieverstrekkingen.

In totaal zijn zes subsidiedossiers (met een omvang van ongeveer € 4,2 miljoen) als onzeker aangemerkt. Wel dient te worden opgemerkt dat deze onzekerheid onderdeel uitmaakt van de totale onzekerheid inzake inkoop WMO en Jeugd ten bedrage van € 8,5 miljoen. De verstrekte subsidies worden over het algemeen door het subsidiebureau begeleid. Er worden echter ook elders in de organisatie subsidieverstrekkingen gedaan die niet door het subsidiebureau worden begeleid. Dit betreft bijvoorbeeld de dossiers inzake jeugdhulp.

De rechtmatigheid van alle gecontroleerde subsidiedossiers van Jeugdhulp is aangemerkt als onzeker. Deze subsidies betreffen in de basis een aanbesteding van Jeugdhulp van de samenwerkende gemeenten in Utrecht-West. In het betreffende inkoopdocument is bepaald dat de aanbieders dezelfde contractvorm krijgen als voor 1 januari 2015 van toepassing was. Voor de betreffende zes dossiers betrof dat een subsidie, aangezien voorheen ook sprake van ontvangst van een subsidie van de provincie of het Rijk. Om dit plaats te kunnen laten vinden is gemotiveerd afgeweken van de Algemene Subsidieverordening van de gemeente Stichtse Vecht.

In beginsel is echter sprake van een subsidie óf een inkoop. Het is niet toegestaan om deze twee vormen te combineren. Bovendien heeft het cluster AO/IC geconstateerd dat de verstrekte subsidies niet binnen het Subsidieprogramma passen, hierdoor is de grondslag voor de afwijking onjuist. De juiste grondslag was geweest om af te wijken op basis van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Wij adviseren u in navolging van de geconstateerde bevinding in het vervolg de afwijking ten opzichte van het reguliere subsidieproces gemotiveerd vast te leggen in zowel het subsidiedossier als in de verleningsbeschikking.

7.2 BEVINDINGEN 2015 - Grondexploitatie

Netto boekwaarde gronden nihil per ultimo 2015

Ratio grondexploitatie per ultimo boekjaar nihil

Ontwikkeling resultaat en boekwaarde

Wij hebben, in het kader van de controle van de jaarrekening 2015, een controle uitgevoerd op de waardering van de grondexploitaties De Karavaan en De Werf Kockengen.

Het verloop van de boekwaarde in 2015 is als volgt geweest:

Vorraden / Grondexploitatie	Netto boekwaarde ultimo 2014	Uitgaven	Inkomsten	Bruto boekwaarde ultimo 2015	Voorziening	Netto boekwaarde ultimo 2015
<i>(alle bedragen * € 1.000,-)</i>						
De Karavaan	349 -/-	1.116	766	0	0	0
De Werf Kockengen	193 -/-	176	17 -/-	0	0	0
Totaal						

De boekwaarde van de gronden bij de Gemeente Stichtse Vecht is per ultimo 2015 € nihil (2014: € 0,5 miljoen negatief). De projecten zijn in 2015 afgesloten.

Systematiek winstneming grondexploitaties

De Gemeente Stichtse Vecht heeft in 2015 een winst van € 0,2 miljoen verantwoord op de twee projecten.

De winstneming op bovengenoemde projecten is door de organisatie zelfstandig bepaald en gebaseerd op een eigen inschatting rekening houdend met het voorzichtigheidsbeginsel. Dat betekent dat alleen winsten wordt genomen, indien het project is afgesloten.

Daarnaast heeft een storting plaatsgevonden in een voorziening grondexploitaties van € 0,2 miljoen voor nagekomen kosten (inrichting openbare ruimte, en dergelijke). Aan deze voorziening ligt overigens nog geen gedegen plan (inclusief financiële vertaling) ten grondslag.

Wij adviseren u inzichtelijk te maken (aan de hand van een bestedingsplan) waaruit de resterende uitgaven bestaan en op welke termijn deze uitgaven plaats gaan vinden.

7.3 BEVINDINGEN 2015 – Vaste activa

<p>Saldo materiële vaste activa bedraagt € 136,2 miljoen (85% van balanstotaal). Saldo 2014 bedroeg eveneens circa € 134,3 miljoen.</p> <p>Mutaties grotendeels verklaard door afschrijvingen en investeringen</p>	<p>Algemeen</p> <p>Het saldo materiële vaste activa bedraagt ultimo 2015 afgerond € 136,2 miljoen (2014: € 134,3 miljoen). Dit is ongeveer 85% van de totale balans van de Gemeente Stichtse Vecht en is uit te splitsen in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investerings met economisch nut overige : € 96,3 miljoen • Investerings met economisch nut waarvoor heffing wordt geheven : € 27,0 miljoen • Investerings met maatschappelijk nut : € 12,9 miljoen <p>Totaal : € 136,2 miljoen</p> <p>De mutatie in de boekwaarde per 31 december 2015 ten opzichte van 31 december 2014 wordt voornamelijk veroorzaakt door de reguliere afschrijvingen (€ 7 miljoen) en de investeringen (€ 11,6 miljoen). Daarnaast zijn bijdragen van derden ontvangen ter hoogte van in totaal € 2,8 miljoen.</p>
<p>Geen bevindingen ten aanzien van de waardering materiële vaste activa</p>	<p>Waardering Materiële vaste activa</p> <p>Gemeente Stichtse Vecht maakt onderscheid tussen investeringen met een economisch nut (overige) en investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing wordt geheven.</p> <p>Bij onze controle hebben wij, mede vanwege de omvang van deze post, specifieke en uitgebreid aandacht besteed aan de waardering van de activa. Wij hebben geen onvolkomenheden geconstateerd ten aanzien van de waardering.</p>
<p>Hypotheek aan ambtenaren</p>	<p>Financiële vaste activa</p> <p>Onder de financiële vaste activa is een bedrag opgenomen van € 2,9 miljoen inzake hypotheek aan ambtenaren. De waarde van de totale portefeuille is gedurende het boekjaar 2015 met ongeveer € 0,8 miljoen gedaald als gevolg van (reguliere) aflossingen.</p> <p>In overeenstemming met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving worden geen nieuwe leningen aan de medewerkers van de Gemeente Stichtse Vecht verstrekt. Op basis van een uitgevoerde analyse met de onderliggende hypotheekaktes en de actuele WOZ-waarde hebben wij vastgesteld dat de onderliggende waarde waarvoor de hypotheek is toegekend gelijk aan of hoger is dan de uitgezette geldlening, hetgeen wij onderschrijven.</p>

7.4 BEVINDINGEN 2015 - Voorzieningen

Saldo Voorzieningen (€ 22 miljoen) bestaat voornamelijk uit risicovoorzieningen (€ 9,4 miljoen) en egalisatievoorzieningen (€ 9,7 miljoen).

Voorziening inzake pensioenen wethouders

Werkelijke bestedingen onderhoud wegen lopen achter op planning

Vooralsnog geen actueel beheersplan inclusief financiële vertaling beschikbaar

Algemeen

Het saldo van de voorzieningen bedraagt ultimo 2015 € 22 miljoen (2014: € 24,1 miljoen). De daling van de voorzieningen is voornamelijk te verklaren door de onttrekking aan de voorziening Bommenregeling ad € 4,7 miljoen.

De voorzieningen zijn als volgt onder te verdelen:

- Risicovoorzieningen : € 9,4 miljoen (2014: € 12,8 miljoen)
- Egalisatievoorzieningen : € 9,7 miljoen (2014: € 8,6 miljoen)
- Onderhoudsvoorzieningen : € 2,9 miljoen (2014: € 2,7 miljoen)

Totaal voorzieningen : € 22 miljoen

Voorziening pensioenen wethouders

Onder de risicovoorzieningen is ook een voorziening opgenomen voor verplichtingen inzake voorzieningen wethouders ten bedrage van € 2,9 miljoen. Op basis van de interne berekening lijkt de omvang van de huidige voorziening niet toereikend. Het tekort wordt bij de jaarrekening 2017 aangevuld tot de benodigde omvang vanuit een bestemmingsreserve "Opbouw voorziening Pensioenverplichting".

De lasten van reeds gepensioneerde wethouders zijn momenteel opgenomen in de exploitatie. Wij merken echter op dat indien de lasten van de pensioenen van deze wethouders eveneens dienen te worden opgenomen in de voorziening ultimo 2017 een mogelijk tekort bestaat van € 1,2 miljoen.

Voorziening onderhoud wegen

Wij hebben vastgesteld dat aan de voorzieningen voor onderhoud van wegen geactualiseerde onderhoudsplannen ten grondslag liggen. Wij merken ten aanzien van de voorziening wegen echter op dat de werkelijke bestedingen in het boekjaar (fors) achterlopen op de oorspronkelijke planvorming. Ons is medegedeeld dat naar verwachting de geplande bestedingen in (de eerste helft van) het boekjaar 2016 plaatsvinden.

Voorziening Riolering en Gemeentereiniging

Reeds voorgaand jaar heeft u in het kader van de herziene BBV-regelgeving de reserves Riolering en Gemeentereiniging gerubriceerd naar voorzieningen. Het BBV beveelt aan zo spoedig mogelijk een actueel beheersplan inclusief financiële vertaling voor deze voorzieningen op te stellen. Wij hebben echter vastgesteld dat een dergelijke planning inclusief financiële vertaling vooralsnog ontbreekt.

Ons is medegedeeld dat het gemeentelijk rioleringsplan in 2016 zal worden geactualiseerd, waarbij een financiële vertaling naar de reeds gevormde voorziening zal worden opgesteld. Wij onderschrijven dit voornemen.

7.5 BEVINDINGEN 2015 - Belastingen

Wij steunen vanaf het boekjaar 2016 voor materiële opbrengstenstroom op werkzaamheden accountant BSWW

Aantal gereed gemelde omgevingsvergunningen niet tijdig verwerkt in de belastingadministratie

Gemeentelijke heffingen

De Gemeente Stichtse Vecht heeft het proces van heffen en innen van de belastingopbrengsten vanaf het boekjaar 2016 ondergebracht bij de Belasting Samenwerking Stichtse Vecht, Weesp en Wijdemeeren (hierna: BSWW).

De controle op het proces van berekenen en (het juist en volledig) opleggen van de aanslagen wordt vanaf dat moment uitgevoerd door de accountant van de gemeenschappelijke regeling. Gedurende het boekjaar 2015 is binnen het team belastingen naast het reguliere werk veel aandacht geweest voor de vorming en werkwijze van de samenwerking belastingen. De interne controle op de gemeentelijke heffingen is conform het Uitvoeringsprogramma Administratieve Organisatie / Interne Controle 2015 uitgevoerd.

Uit de dossiercontroles van het cluster AO/IC komt naar voren dat een achterstand in de verwerking van gereed gemelde omgevingsvergunningen heeft geleid tot meerdere onrechtmatigheden in de aanslagoplegging OZB.

Uit de controle komt naar voren dat van de in totaal 10 mutaties naar aanleiding van gereed gemelde omgevingsvergunningen 7 mutaties niet verwerkt in het belastingstelsel, waardoor de aanslagoplegging voor de betreffende objecten (mogelijk) te laag is. De financiële fout bedraagt voor de 7 dossiers in totaal € 1.547. Het niet tijdig verwerken van bouwmutaties heeft mogelijk onvolledige belastingopbrengsten tot gevolg.

Ons is medegedeeld dat het niet verwerken van de mutaties hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door de overdracht van mutatie-informatie tussen team Vergunningen, toezicht en handhaving (BAG) en team Belastingen, mede als gevolg van tijdsgebrek. Inmiddels heeft de borging van dit werkproces in de belasting Samenwerking de nodige aandacht.

Wij adviseren u in navolging van de aanbeveling van het cluster AO/IC waarborgen te treffen dat in het proces de gereed gemelde omgevingsvergunningen in het vervolg periodiek volledig en op tijd verwerkt worden ten behoeve van de juiste aanslagoplegging OZB.

7.6 BEVINDINGEN 2015 - Rechtmatigheid

Financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting

Algemene lijn is dat begrotingsoverschrijdingen die passen binnen de beleidskaders niet worden meegewogen in het accountantsoordeel

Begrotingsrechtmatigheid

Voor de begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld of de financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maximale budgetten weergegeven die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.

De toe te passen normen voor de begrotingsrechtmatigheid zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. De gemeenteraad geeft hier zelf nadere invulling aan door middel van de begroting en de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in paragraaf 3.3 van de Kadernota Rechtmatigheid 2015.

Een overschrijding van de begroting is in principe altijd onrechtmatig, maar hoeft de accountant niet in alle gevallen mee te wegen in zijn oordeel. De algemene lijn is dat begrotingsoverschrijdingen die binnen de beleidskaders van de raad passen niet meegewogen worden in het accountantsoordeel. In paragraaf 3.3.3 van de Kadernota Rechtmatigheid 2015 zijn zeven typen overschrijdingen benoemd en de mate waarin deze moeten worden afgewogen in het accountantsoordeel omtrent de rechtmatigheid.

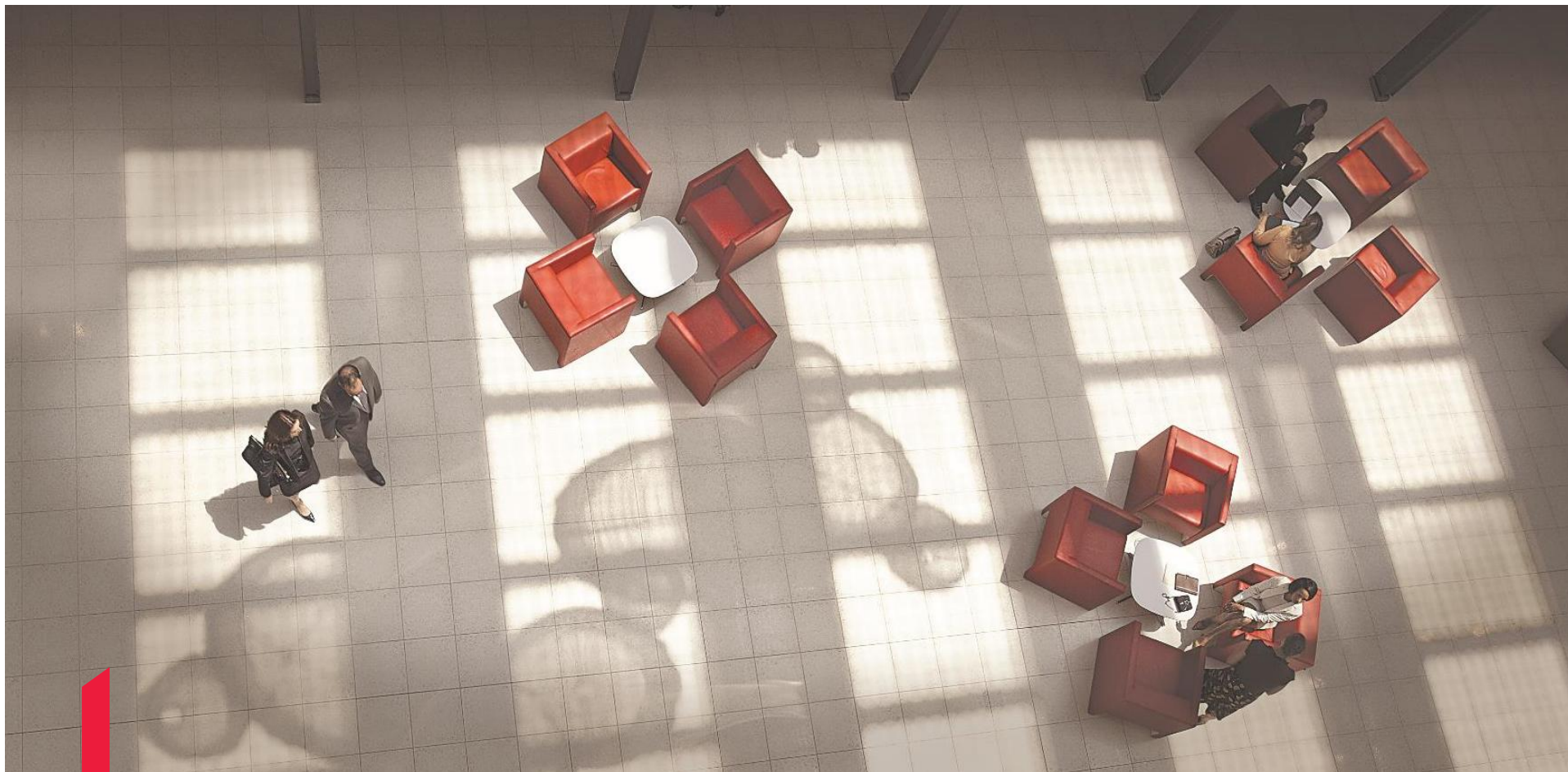
7.6 BEVINDINGEN 2015 - Rechtmatigheid

In de programmarekening 2015 van de Gemeente Stichtse Vecht zien we overschrijdingen op vijf programma's. In onderstaande tabel zijn deze programma's benoemd inclusief het "type" overschrijding en de mate waarin dit moet worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Programma	Overschrijding (x € 1.000)	Type overschrijding	Impact op rechtmatigheidsoordeel
Bestuur en gemeentelijke dienstverlening	154	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid.	Nee
Fysiek domein	718	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid.	Nee
Onderwijs, kinderopvang en peuterwerk	42	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid.	Nee
Wonen, werken en vrije tijd	614	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid.	Nee
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	87	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid.	Nee

BDO: Nog een toelichting opnemen in de jaarrekening ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid

BIJLAGEN

BIJLAGE A: BEVINDINGEN SISA-BIJLAGE

Geen bevindingen inzake de controle van de SiSa bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De Gemeente Stichtse Vecht heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2014 in het kader van SiSa worden verantwoord. Wij doen dit middels een tabel, die ook moet worden opgenomen als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Per regeling wordt aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Deze tabel is op de volgende pagina weergegeven.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN EURO'S	TOELICHTING FOUT / ONZEKERHEID
D9	Onderwijsachterstanden Beleid 2011-2015 (OAB)	geen	-	n.v.t.
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	geen	-	n.v.t.
G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2014	geen	-	n.v.t.
G2	Participatiewet	geen	-	n.v.t.

CONCEPT

BIJLAGE A: BEVINDINGEN SISA-BIJLAGE

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN EURO'S	TOELICHTING FOUT / ONZEKERHEID
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004	geen	-	n.v.t.
G5a	Wet participatiebudget	geen	-	n.v.t.

BIJLAGE B: ONZE CONTROLE

<p>Scoping: Doel en object van de controle</p>	<p>Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de Gemeente Stichtse Vecht, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld zijn in overeenstemming met het BBV</p> <p>Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 22 oktober 2015 met kenmerk "1050102/hcjb/wb/idg".</p>																		
<p>Materialiteit</p>	<p>Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.</p> <p>Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie.</p> <p>Op basis van het Besluit Decentrale Overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1,3 miljoen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.</p> <table border="1" data-bbox="667 906 1881 1138"> <thead> <tr> <th>Goedkeuringstolerantie</th> <th>Goedkeurend</th> <th>Beperking</th> <th>Oordeels-onthouding</th> <th>Afkeurend</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Fouten in de jaarrekening (% lasten)</td> <td>≤ 1%</td> <td>> 1% < 3%</td> <td>-</td> <td>≥ 3%</td> </tr> <tr> <td>Onzekerheden in de controle (% lasten)</td> <td>≤ 3%</td> <td>> 3% < 10%</td> <td>≥ 10%</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table> <p>Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.</p> <p>Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.</p>				Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeels-onthouding	Afkeurend	Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	-	≥ 3%	Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-
Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeels-onthouding	Afkeurend															
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	-	≥ 3%															
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-															

CONCEPT

BIJLAGE B: ONZE CONTROLE

Onafhankelijkheid	<p>Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen.</p> <p>Wij bevestigen dat we geen giften > € 100 hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de gemeente of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.</p>
Fraude en non-compliance	<p>Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten.</p> <p>Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de gemeente. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met zowel de subcommissie controle en financiën, de verantwoordelijk wethouder en de concerncontroller. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.</p>
Geautomatiseerde gegevensverwerking en beveiliging persoonsgegevens	<p>Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.</p> <p>Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de gemeente uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2015 d.d. 29 januari 2016.</p> <p>De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.</p>